

שירות הביטחון הכללי
פרשיית חשיפת משלש אמל"ח ענק של פת"ח ברצועה
(1980-1978)

פרשיית חשיפת משלש אמל"ח ענק של פת"ח ברצועה

(1980-1978)

רקע

במבצע מודיעיני מורכב ברצועת עזה בשנים 1978–1980, חשף השב"כ כמות של כחצי טון אמל"ח, שהוסתר במשלש¹ באזור העיר עזה בידי ארגון פת"ח. הייתה זו הכמות הגדולה ביותר, שנתפסה עד אז במשלש אחד של ארגון טרור יחיד ב"שטחים".

ה-אמל"ח הוטמן בעשרות שקים, שהכילו: למעלה מ-700 לבנות חבלה של חומר נפץ תקני, בחלקו חנ"מ איכותי ורגיש ("סמטקס", R.D.X., "טטריטול"); 1000 נפצים חשמליים; 52 מנגנוני השהיה אלקטרוניים למטעני חבלה; 226 רימוני יד; 3 רקטות "קטיושה"; 7 פצצות "בזוקה"; 6 מוקשים נגד רכב ו-4 מוקשים נגד אדם; מרגמה; 2 תתי מקלע "סטרלינג" מצוידים במשתיקי קול; 4 אקדחים; 7 אקדחי עט ואלפי כדורים.

השתלשלות הפרשיה

מאחורי החדרת ה-אמל"ח לרצועה עמד מנגנון הפיגועים של פת"ח, שנקרא "הגזרה המערבית", בראשות סגנו של ערפאת, ח'ליל אלוז'יר/"אבו ג'יהאד". "אבו ג'יהאד" היה אחראי לשורה ארוכה של פיגועים בישראל, בהם פיגוע כביש החוף (12 מרס 1978), בו נהרגו 32 ישראלים, והוא נהרג במהלך התנקשות בחייו בתוניס באפריל 1988.

להחדרת ה-אמל"ח מטעמו של "אבו ג'יהאד" היו אחראים 2 מבכירי המנגנון: ניהאד אבו רייס/"אבו מניר" וצובחי אבו כרש/"אבו מנזר", שהיו מראשי "ועדת עזה" של "הגזרה המערבית", קרי – הגוף האחראי על הכוונת כל הפעילות של פת"ח ברצועה, לרבות פעילות הטרור.

האמל"ח הוחדר לרצועה בשנת 1977 מלבנון דרך הים, בנתיב, בשיטה ובכיסוי של

¹ משלש – מקום מסתור מוסכם, שנועד להעברת מסרים, כספים, אמצעי תקשורת או אמל"ח. השימוש במשלש נעשה בכיסוי ובהסתר מהסביבה ונועד לשמור על בידול בין הצדדים (המשליש והמרוקן). להרחבה – ראה מילון מונחי טרור.

שירות הביטחון הכללי
פרשיית חשיפת משלש אמל"ח ענק של פת"ח ברצועה
(1980-1978)

הברחת סמים: בספינה מלבנון לאלעריש שבסיני (שנמצאה עדיין בשליטה ישראלית), ומשם לרצועה באמצעות סירת דיג גדולה, שעל סיפונה היו 8 חמושים. החמושים פרקו את מטען האמל"ח ומסרו אותו לידי תושב שיח' עג'לין, לו סיפרו כי בעקבות סערה שפרצה בהיותם בים הם נאלצו להשליך חלק גדול מהמטען למים, כדי למנוע את טביעת סירתם.

התושב - מגויס של "אבו מניר" – קיבל את האמל"ח והסתיר אותו (במשך כשנתיים וחצי, עד שנחשף), באזור שיח' עג'לין בעזה, בבורות שהכין מבעוד מועד, בפרדס נטוש ליד מכון ביוב, בין עצי שקמה וגפנים. תפקידו היה לאחסן את האמל"ח ולהעביר את המידע על מקום האחסון (המשלש) לשליח שישלח אליו, והשליח אמור היה להעביר את האחריות על המשלש לידי מחסנאי, תושב עזה.

המחסנאי שהופקד על משלש ה-אמל"ח היה אף הוא מגויס של פת"ח, שקיבל אמצעי תקשורת עם מנגנון "הגזרה המערבית" בלבנון, והיה אמור – בהגיע יום פקודה – להעביר את ה-אמל"ח לידי שליחי המנגנון.

השב"כ חושף את ה"משלש"

ואכן, בדצמבר 1979 הגיע לביתו של המחסנאי שליח של פת"ח, שדרש לקבל לידי את האמל"ח, על מנת להעבירו לידי התארגנויות הטרור של פת"ח ברצועה. השליח, תושב סג'אעיה, היה מוכר לשב"כ כפעיל מבצעי בכיר של הארגון ברצועה, ומכיוון שהשב"כ העריך כי הוטלו עליו משימות מטעם מנגנון "הגזרה המערבית", הוחלט לקיים אחריו מעקב, כדי לברר מי הם הפעילים עמם הוא נפגש.

השליח נעצר לחקירה, ובסיומה נחשפו קשריו למפקדת "הגזרה המערבית" בלבנון, והמשימות שהוטלו עליו בידי "אבו מנזר", בכלל זאת קליטת ה-אמל"ח מידי מחסנאי אמל"ח בעזה וברפיח. כן הוטל עליו ליצור קשר עם מבוקשים ברצועה, ועם חודרים ששהו בה, במטרה לעורר מחדש – בסיוע אמל"ח זה – את פעילות הטרור נגד ישראל, שהייתה רדומה באותה עת (ככל הנראה בשל השפעתו של תהליך השלום עם מצרים שהיה אז בעיצומו).

השליח מסר שמות של פעילים נוספים, שנעצרו, ביניהם גם את שמו של מחסנאי ה-אמל"ח, אך מעצרו לא יצא לפועל, מאחר שיצא ללבנון כדי לדווח למפעיליו על

שירות הביטחון הכללי
פרשיית חשיפת משלש אמל"ח ענק של פת"ח ברצועה
(1980-1978)

העברת ה-אמל"ח לידי השליח. המחסנאי נעצר ונחקר על חלקו בפרשה בשובו לארץ, במחצית הראשונה של 1980.

כאשר התברר לבכירי מנגנון "הגזרה המערבית" כי השליח נעצר ונחקר התעורר אצלם החשש שהשב"כ יצליח לאתר את מקום משלש האמל"ח. הם הנחו את המחסנאי לחזור לארץ (על אף חששם שייעצר), ולשנות את מיקום המשלש. הם אף שיגרו שליחים נוספים, כדי לוודא שהאמל"ח לא נחשף. ברם, פעילות זו אפשרה את חשיפת המשלש (ומשלשים נוספים) בידי השב"כ, לאחר שהשליחים אותרו ונעצרו. אחד מהם, מסר בחקירתו פרטים על משלש אמל"ח ענק שנמצא מצפון לעיר עזה. במהלך חקירתו הוא הוצא מהכלא, והוביל את אנשי השב"כ וצה"ל אל המשלש.

דבר חשיפת המשלש הענק של אמל"ח פורסם מאוחר יותר בכלי התקשורת.

עם חשיפת האמל"ח שלח ראש הממשלה דאז, מנחם בגין, מכתב הוקרה אל ראש השירות, המובא להלן:

